

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Hvgoni Abbati & Conventui S. Zenonis Veronen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

memoriae Lucio Papa iudicibus delegatis commissa fuisset, per eosdem iudices inter eas amicabilem compositio intervenit: quæ fuit ab utraque parte præstito juramento recepta, & redacta in publicum instrumentum, necnon & longo tempore observata. Vnde omnes supranominatas literas asserbat per subreptionem à sede apostolica impetratas, cum in eis nulla mentio facta fuerit de compositione prædicta. Adjecit insuper quòd prædictus Castellanus Episcopus in negotio sine causæ cognitione processit, Clericis ejusdem Ecclesiæ ignorantibus & penitus inconsultis, ex quo grave scandalum in ipsa civitate proponebat exortum. Præterea supranominatus Prior coram prædicto Cardinali fuit in jure confessus quòd præscripta compositio recepta fuit ab utraque parte, & sine questione servata usque ad obitum Iohannis olim plebani sancti Bartholomæi, à cujus decessu nondum quinquennium est elapsum. Cum autem jam dictus Cardinalis, quæcunque fuerant hinc inde proposita, nobis & fratribus nostris fideliter retulisset; nos intelligentes nominatas literas per suppressionem veritatis, quoniam in eis nulla mentio de compositione fiebat, necnon & per expressionem falsitatis, quoniam ab ipsis Ecclesiis compositio servabatur, obtentas; & quia licet executio prænominato Castellano Episcopo fuerit demandata, oportebat tamen de veritate precum inquiri; nihilominus attendentes quia quod pro scandalo tollendo fieri dicebatur, majus scandalum generabat, (sicut etiam tam ex literis tuis quam dilecti filij Ducis Venetorum necnon & aliorum plurium nobis est intimatum) de communi fratrum consilio, (sanctæ recordationis Gregorij PP. vestigia imitantes, qui veritate comperta prædictam compositionem servari mandavit, prout ex literis quas dictus Prior in iudicio nobis & fratribus nostris exhibuit, constitit evidenter) licet religiosis & piis locis, quantum cum Deo possumus, favorem velimus apostolicum impertiri, quia tamen oportebat nos quæstionem propositam secundum justitiam terminare, ipsam compositionem decrevimus ratam & firmam habendam, non obstante quod factum est ab Episcopo Castellano per literas ab apostolica sede subreptas, cum mendax preceptor carere debeat

impetratis. Ideoque fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus eandem compositionem, sicut sine pravitare facta est & ab utraque parte recepta, facias irrefragabiliter observari; si qui contra eam venire præsumperint, subl. appellationis impedimento, per ecclesiasticam distractionem à sua præsumptione compescens. Datum Romæ &c. XIV. Kalend. Julij, &c.

*HUGONI ABBATI
& Conventui S. Zenonis Veronen.*

Cum inter vos ex una parte pro Ecclesia vestra & Musetum Archipresbyterum & Clericos sancti Proculi nomine Ecclesiæ suæ super subjectione ipsius Ecclesiæ sancti Proculi & aliis multis articulis quæstio verteretur, tibi, fili Abbas, & ipsi Archipresbytero in nostra præsentia constitutis, venerabilis fratres nostros P. Compostellanum Archiepiscopum & Odonem Terdonem Episcopum, tunc apud sedem apostolicam commorantes, dedimus auditores. Sed ipso Episcopo, lite pendente, ab Urbis partibus recedente, dilectum filium M. Subdiaconum & Capellanum nostrum loco ejus curavimus substituere. In quorum præsentia ex parte tua, fili Abbas, fuit propositum quòd dicta Ecclesia sancti Proculi monasterio sancti Zenonis pleno jure debet esse subiecta, videlicet in institutione, destitutione, vel investitura Archipresbyteri, & ejusdem fidelitate, ipsius & fratrum obedientia, correctione, repræsentatione ad ordines, tonsuratione, susceptione Chrismatis, stantiis, & letaniis, & aliis similibus, per quæ plena subiectio declaratur. Ad quod probandum instrumentum publicum concessionis bonæ memoriæ Brunonis quondam Veronen. Episcopi pars tua in medium producebat: quam concessionem successor ejus Thebaldus ratam habuit, & etiam confirmavit. Super his quoque tam Patriarcharum Aquileien. quam Roman. Pontificum privilegia confirmationis induxit: quorum unus, scilicet Gotefridus, de subjectione plenaria in privilegio suo evidenter expressit, quòd sub testimonio Riprandi quondam Veronen. Episcopi, qui ejusdem Ecclesiæ Archipresbyter extitit, factum fuerat & completum, & in eo à Priore monasterij sancti Zenonis mandavit vice sua subscibi, sicut in instrumento publico con-

*Epist. 181.
Per sententiam
decidit causam
ipsorum cum
Ecclesiâ S.
Proculi, de sub-
jectione.*

tinetur. Adjecit etiam pars tua quod inter Nobilem quondam Abbatem ejustem monasterij & Sicerium Archipresbyterum & fratres ipsius, procedente tempore, de fidelitate & obedientia manuali controversia fuit exorta, ad qua duo dictus Archipresbyter cum fratribus suis se duntaxat teneri negabat, & super his testes producti fuerunt. Tandem praefatus T. Veronen. Episcopus, rationibus utriusque partis auditis & cognitis, quendam Cardinalem sequens, a quo fuerat judicatum quod vel Archipresbyter Ecclesiam dimitteret, aut Abbati obedientiam repromitteret; credens etiam quod testes vera deposuerint coram eo, qui de fidelitate manifestum protulerant testimonium; idem & ipse sententialiter diffinivit, sicut in instrumento publico perspeximus contineri. Cujus sententia cum nulla fuerit appellatione suspensa, in rem transit judicatum: quam assererat nullo posse juris remedio attentari; a cujus prolatione usque ad tempora ista, quinquaginta annorum spatium est transactum: per quos, quod monasterium sancti Zenonis praefatam Ecclesiam pleno jure possederit, & quod praedictus Archipresbyter & fratres ejus praeteriti & praesentes obedientiam Abbatibus sancti Zenonis fecerint, tonsuram ab ipsis receperint, & in aliis quae praemisimus obsequia sibi praestiterint, per testes & instrumenta probavit; & sic usque ad tempus litis nuper exortae monasterium in possessione fuisse firmiter assererat; querens Ecclesiam sancti Zenonis a nominato Archipresbytero super quibusdam de praemisissis indebitum molestari. Tribus ergo praecipue rationibus suam assertionem proponebat esse munitam, videlicet per privilegiorum confirmationem, per auctoritatem sententiae, & per temporis longaevitatem; ut quasi funiculus triplex, difficile dissolvatur. Ex opposito vero memoratus Archipresbyter praedicta omnia monasterio competere denegabat, praemisissis rationibus sic respondens: quod cum instrumentum concessionis praedicti B. Episcopi non fuerit publica manu confectum, nec sigillo episcopali munitum, & propter rasuras quasdam suspectum prima facie videretur, parti suae nec poterat nec debebat praesudicium generare; & sic nec ceterae probationes Abbatibus, ut confirmationes, & privilegia ex

ipsa donatione pendencia, cum quasi arenoso fundamento & arundineo baculo niterentur, & principali non valente nullam haberent accessoria firmitatem. Quod etiam parti suae sententia memorati T. Veronen. Episcopi non noceret, illa ratione dicebat, quia non continebat absolutionem vel condemnationem, cum sub alternatione prolata fuisset, sicut & sententia Cardinalis; quae cum in medium produci non posset, nec prodesse poterat nec obesse; praesertim cum & prolata esse penitus denegaret; contra quam, etiamsi prolata fuisset, nec appellatione suspensa, poterat tamen agi de falso, cum ex instrumento praedicti B. Veronen. Episcopi, per vitium rasurae falsato, lata fuisset. Sed nec testes ex tenore sententiae dicuntur deposuisse jurati. quare nulla fides eis fuerat adhibenda. Longaevitatem etiam temporis seu praescriptionem Ecclesiae suae non posse nocere dicebat: quia pars adversa nulla ratione probaverat subjectionem continuam vel frequentem, sed quod Ecclesiae sancti Proculi quandoque praefuit abbatia. Ceterum ad assertionem intentionis suae pars Archipresbyteri praedicti supraedicti B. Veronen. Episcopi publicum protulit instrumentum, antiquius illo quod fuerat a jamdicto Abbate productum: in quo idem Episcopus lacrymabiliter postulantis Archipresbytero & Clericis sancti Proculi, sub poena excommunicationis firmiter repromisit quod nunquam alij subiceret Ecclesiam nominatam, quam Ecclesiae sancti Firmi Archipresbyter & Clerici audierant ab Episcopo supponendam. Cujus factum dictus T. successor illius suis literis confirmavit. Contra quas nulla ratione venissent, si praefatus Abbas, cum subjectionis ab eis literas, de quibus praemisimus, impetravit, quae gesta fuerant expressisset. Ideoque Abbatis rescripta per suppressionem veritatis, adhibita fraude dicebat obtenta. Idem etiam Archipresbyter libertatem Ecclesiae volens ostendere, quod ipse cum Clericis suis sine Abbatis licentia locaverit & dislocaverit, & capellas sanctorum Viti & Maximi ordinaverit, conversas & alias in eis ponendo personas, & quod canevarios & alios officiales in Ecclesia sua liberè instituerit, & ab Ecclesia Cathedrali quandoque Christina receperit, quandoque a monasterio

nominato, depositionibus testium legitime comprobavit. Verum pars Abbatum, ut responsionem adversæ partis elideret, quæ instrumentum donationis viribus carere dicebat, illius temporis alia instrumenta produxit, ut ex eorum collatione, cum non essent publica manu confecta, instrumentum suum authenticum appareret, cum simplicitas hominum illius temporis talia non requireret. Sed pars adversa & illud & alia reprobat. Porro instrumenta partis adversæ, quæ notam falsitatis habere pars proponebat Abbatum, etiamsi vera essent, in nullo sibi posse nocere dicebat, cum in priori iudicio fuissent exhibita: ubi & hæc & alia quæ possent objicere pars adversa, sive commissa fuerint, vel etiam allegata, audiri ulterius non deberent, ne lites fierent immortales, quæ prætextu instrumenti post reperti non debent ullatenus instaurari. Querela quoque falsi, quam volebat proponere pars adversa, viginti annorum spatium non excedit; & cum à tempore lata sententiæ quadraginta anni & amplius, à tempore verò liti motæ triennium sit elapsum, querela falsi non poterat ulterius intentari. Cum itaque hæc, quæ præmissimus, & similia multa præfati auditores nobis & fratribus nostris prudenter & fideliter retulissent; nos communicato fratrum nostrorum consilio, quamvis fortè dicto instrumento donationis non sit plurimum innitendum, nec confirmationibus, vel privilegiis, quæ de ipso causam & originem acceperunt, attendentes quòd quantum ad litigantes ipsos jus ex sententiæ factum fuit postquam in rem transit iudicatam, etiamsi contra jus litigatoris lata fuisset, cum contra jus constitutionis expressè lata non fuerit, veritate gestorum sermonibus prævalente, quæ præsumuntur rite per omnia celebrata; statuimus, & per sententiam diffinimus, ut Archipresbyter sancti Proculi, qui pro tempore fuerit, fidelitatem & obedientiam præstet Abbati sancti Zenonis. Et quia de aliis capitulis tunc controversia non fiebat, cum pars adversa in priori iudicio se super his Abbati subditam non negaret, decernimus ut Ecclesia sancti Proculi monasterio sancti Zenonis pleno sit jure subiecta, & ut Archipresbyter & Clerici memorati super his, scilicet institutione, destitutione, & ceteris articulis memoratis, quæ pro

monasterio in iudicium deducta fuerint, Abbati sancti Zenonis tanquam subditi Prælo respondeant. Chrisma quoque à monasterio sancti Zenonis recipiant, & sic, eo mediante, ab Ecclesia Veronensi. Verum dicti Archipresbyter & Clerici locandi, dislocandi, emendi, vendendi etiam res modicas ipsius Ecclesiæ, non autem maximas, per quas immobilia & ornamenta & vasa sacra intelligi volumus, canevarios etiam & alios officiales Ecclesiæ instituendi, & officandi præfatas capellas suas, & instituendi Clericos & inclusas in eisdem capellis, sine Abbatis licentia, liberam habeant facultatem; dummodo super præmissos officiales eidem Abbati correctio tanquam super ipsis Clericis Ecclesiæ sancti Proculi reservetur. Eligendi etiam sibi fratres, & præficiendi sibi Archipresbyterum qui à jamdicto Abbate investituram accipiat, & eidem obedientiam repromittat, præsentandi quoque ordinandos Abbati, & eo mediante, Veronensi Episcopo, ac celebrandi baptisma, plenam potestatem eos habere censemus. Nulli ergo &c. Datum Romæ apud S. Petrum, XIII. Kal. Iulij.

RADVLFO ABBATI ECCLESIE sanctæ Osytae de Chuc, ejusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam præf. sis in perpetuum.

Plæ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri; ut & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filij, &c. usque ad verbum annuimus, & præfata Ecclesiam sanctæ Osytae, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes ut ordo canonicus, qui secundum Deum & beati Augustini regulam in eadem Ecclesia institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea, quascunque possessiones &c. in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis, totum manerium de Chuc, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesias de Sudministra, & de Meilande, cum duabus hidis terræ, & Marfido, & decimis,

*Epist. 284.
De ordinis privilegiorumque confirmatione, & norma vivendi.*